

Stališče gospodarstva o predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja - 2

28. september 2023

I. Uvod

V tem dokumentu izražamo skupno stališče slovenskega gospodarstva v zvezi z Predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja - 2, ki ga je predlagal Inštitut 8. marec. Pobudnik te dni v podporo zakonu zbira 5.000 overjenih podpisov volivcev. Naša zaskrbljenost se nanaša na več ključnih vidikov tega predloga zakona.

Predlagatelji na zavajajoč način predstavljajo predlagano rešitev, češ, da se nanaša le na področje sosežiga odpadkov. V resnici pa zakon ureja na novo tudi druge dejavnosti in sicer na področju monitoringa emisij in poročanja. Prav tako ureja področje kazni za okoljske prekrške in uvaja podlago za nove okoljske dajatve. V velikem delu so spremembe v nasprotju z uveljavljenimi pravili v EU in predstavljajo odmik od uveljavljene prakse, kar slovenska podjetja postavlja v neenakopraven položaj. Dejstvo, da predlagatelji poskušajo urejati tako pomembna vprašanja tako rekoč na ulici, prispeva k manjši predvidljivosti poslovnega okolja in predstavlja tveganje za gospodarski razvoj Slovenije.

II. Pregled pomislekov.

Predlagani zakon ima potencialno škodljive učinke na slovensko gospodarstvo in gospodarsko konkurenčnost.

Glavni pomisleke, ki jih izpostavljamo, so:

1. Pomanjkanje javne razprave: **Zakonski predlog ni nastal skozi poglobljeno razpravo strokovne javnosti, čeprav gre v veliki meri za izrazito strokovna vprašanja (monitoring in poročanje, okoljska dajatev). Tako pomembne spremembe terjajo dobro pripravljeno strokovno podlago in poglobljeno razpravo vseh deležnikov.** Zakon na novo ureja področja, ki so že urejena z EU predpisi, ki nastajajo z jasno strukturiranim procesom, na podlagi skrbno pripravljenih strokovnih izhodišč. V postopke so vključeni vsi ključni deležniki. Tako nastanejo pravila, ki so skladna s vsemi relevantnimi politikami na nivoju EU in zagotavljajo primerljive pogoje v enotnem prostoru EU.
2. Kršitev evropskih postulatov: Predlagani zakon krši temeljne evropske postulate, kot sta svobodna gospodarska pobuda in enakost pred zakonom. Prav tako krši evropsko IED direktivo in to prav na področju (in to prav pri zakonu), ki ga obravnavata tako Sodišče EU kot tudi Ustavno sodišče RS. Večji del Zakona o varstvu okolja je Ustavno sodišče zadržalo. **Področja, ki jih predlog spreminja so že dobro urejena v okviru EU zakonodaje (IED direktiva). Vsak odmik od enotnih pravil EU lahko zlasti za Slovenijo pomeni zmanjšano konkurenčnost in mora biti skrbno pretehtan.** Odmik je upravičen le v izjemnih primerih, ki pa morajo biti tudi strokovno utemeljeni in predmet celovite razprave.

3. Administrativne obremenitve: **Predlagane spremembe uvajajo dodatne administrativne obremenitve tako za gospodarstvo kot za državo, ki pa ne prinašajo nobenih dejanskih okoljskih koristi.** To vključuje obvezno mesečno in letno poročanje o obratovalnem monitoringu. To bo vplivalo na številna podjetja, saj posega v obstoječi sistem obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak, ki se je oblikoval na podlagi primerljivih predpisov in praks drugih evropskih držav. Pogostnost in obseg monitoringov se določajo glede na vrsto in količino snovi, ki bi bile lahko prisotne v tehnološkem procesu. Smiselno je, da te zahteve ostajajo v domeni vsebine okoljevarstvenih dovoljenj, od primera do primera, v skladu z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, ki se določajo evropskih BAT zaključkih ter značilnosti posameznih tehnoloških procesov in stanja tehnike. Dodatno poročanje ne bo v ničemer prispevalo k izboljšanju stanja v okolju, saj podjetja zaradi tega ne bodo spreminjala tehnologij, le obseg poročanja se bo izredno povečal. Ob tem naj poudarimo, da se že zdaj soočamo s pomankanjem ustreznih kadrov na vseh področjih, dodatno administrativno breme pa bo situacijo le še poslabšalo.
4. Višje kazni: **Predlog zakona predvideva višje kazni** za morebitne prekrške, kar lahko negativno vpliva na vse slovensko gospodarstvo. Pri tem ni jasno, zakaj naj bi bile nove kazni potrebne in katere obstoječe probleme to rešuje.
5. Uvedba nove okoljske dajatve: **Predlagani zakon uvaja zakonsko podlago za novo okoljsko dajatev za celotno gospodarstvo**, kar se dogaja v času ohlajanja gospodarstva in poplavne obnove. Kakšna naj bi bila ta dajatev in kaj naj bi bila osnova za določitev dajatve, ni jasno. Poudariti želimo, da nismo načeloma proti dajatvam, ki spodbujajo trajnostni razvoj in omejevanje vplivov na okolje. Mora pa biti takšen sistem dobro premišljen in utemeljen na strokovnih izhodiščih. Imeti mora tudi jasne cilje. Vse to v predlogu zakona manjka.

III. Naše stališče

Slovensko gospodarstvo se zavzema za trajnostni razvoj in zmanjševanje vplivov na okolje. V preteklih letih smo že naredili številne korake v tej smeri. Kljub temu menimo, da je predlog zakona za nas neprimeren, saj način, na kakršnega predlaga spremembe postavlja slovenska podjetja v neenakopraven položaj na globalnem trgu. Uvaja obveznosti, ki jih podjetja v drugih državah nimajo, kar ogroža konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

IV. Predlagane rešitve

Namesto sprejetja predlaganega zakona pozivamo k premišljeni pripravi Zakona o varstvu okolja s strani zakonodajalca, ki se zaveda, kako pomembna je primerljivost slovenske zakonodaje z evropsko in razume, da je za ustvarjanje pozitivne poslovne klime pomembno predvidljivo poslovno okolje.

Hkrati predlagamo, da se sklene pakt za zeleni prehod Slovenije, ki bi omogočil konstruktiven dialog med vlado, strokovnjaki, gospodarstvom in nevladnimi organizacijami ter spodbujal trajnostni razvoj.

Evropski zeleni dogovor predstavlja po našem mnenju odlično izhodišče za preporod slovenskega gospodarstva in slovenske družbe. Zeleni prehod gospodarstva bo s seboj prinesel temeljito preobrazbo obstoječe družbene infrastrukture. Slovenija z oviranjem tega prehoda tvega, da bo zaostala ali izgubila priložnosti, ki so pomembne za blagostanje cele družbe v prihodnosti. Za učinkovito izvajanje evropskih politik na tem področju resnično potrebujemo konkretne korake in tudi prilagojeno okoljsko zakonodajo, ki bo omogočala hitre korake za transformacijo slovenskega gospodarstva.

Predlog zakona nas pelje v napačno smer, proč od EU okvirov in k več administracije in manj vsebinskih rešitev. Z ničemer ne naslavlja resničnega problema počasnosti postopkov, ki nas ne podpirajo na poti zelenega prehoda, pač pa dušijo in ovirajo pozitivne okoljske spremembe. Take pobude pod pretvezo reševanja onesnaženosti v okoljih, ki izpolnjujejo vse kriterije kakovosti zunanjega zraka, nas od dejanskih rešitev le oddaljujejo. Zato predlagamo, da ne nasedemo lažnemu reševanju okoljske problematike, pač pa pristopimo k resni reformi zakonodaje, ki nas bo hitreje pripeljala do dejanskega reševanja resničnih izzivov zelene preobrazbe.

V. Zaključek

Čas, v katerem živimo, zahteva sodelovanje in dialog med vsemi deležniki. Pozivamo Vlado Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije, da zavrmeta predlog zakona, ki bi lahko imel škodljive posledice za celotno slovensko gospodarstvo. Ob tem predlagamo, da se v dialogu vseh deležnikov opravi celovita razprava o dejanskih ovirah za zeleni prehod in se poišče zakonske rešitve ki bodo sledile EU priporočilom in bodo za Slovenijo pomenile konkurenčno prednost, slovensko družbo pa naredile bolj agilno za uvajanje pozitivnih sprememb na področju trajnostnega razvoja.

GZS - Gospodarska zbornica Slovenije

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije

Slovensko – nemška gospodarska zbornica

Advantage Austria Ljubljana

Združenje delodajalcev Slovenije

Britansko – slovenska gospodarska zbornica

Trgovinska zbornica Slovenije

Obrtno – podjetniška zbornica Slovenije

